

KORRALDUS

4. detsember 2020 nr 429

**Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282
„COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud
meetmed ja piirangud“ muutmine**

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ja lõiget 8:

1. Muuta Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ järgmiselt:

1) sõnastada punkti 18 alapunkt 5 järgmiselt:

„5) Harju maakonnas on tagatud osalejate arv rühmas kuni 10 inimest ning tagatud peab olema, et kokku ei puututa teiste rühmadega;“;

2) sõnastada punkti 20² sissejuhatav lauseosa järgmiselt:

„20². Harju maakonnas siseruumides toimuv huvitegevus ja huviharidus ning Harju ja Ida-Viru maakonnas siseruumides toimuv täiendkoolitus ja täiendõpe on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:“;

3) täiendada korraldust punktiga 20³ järgmises sõnastuses:

„20³. Ida-Viru maakonnas siseruumides toimuv huvitegevus, huviharidus, sportimine ja treenimine ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimine on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) on tagatud individuaalõpe või individuaaltegevus;

2) koos viibida ja liikuda võivad kuni kaks isikut, hoides teistega vähemalt kahemeetrist vahemaad, välja arvatud koos liikuvad või viibivad perekonnad või juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole mõistlikult võimalik tagada;

3) siseruumides kantakse maski. Nimetatud kohustus ei laiene alla 12-aastastele lastele või juhul, kui maski kandmine ei ole tervislikel põhjustel, töö või tegevuse iseloomu tõttu või muid olulisi põhjuseid arvestades võimalik;

4) ühiskasutatavad esemed desinfitseeritakse pärast igakordset kasutamist;

5) teenuse osutaja tagab desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt;

6) spordivõistluse korraldaja tagab, et võistluse korraldamisel kohaldatakse punktis 19 nimetatud tingimusi.

Punktis nimetatud tingimusi ei kohaldata alus-, põhi- ja keskhariduse õppekavajärgsele sporditegevusele, riigi sõjalise kaitsega ja siseturvalisusega seotud tegevustele, spordialaliidu võistlussüsteemis toimuvale professionaalsele ja poolprofessionaalsele sporditegevusele, sealhulgas noortesporti korraldava nendele sportlastele ja võistkondadele, kes osalevad spordialaliidu korraldatavatel Eesti tiitlivõistlustel, ning puudega isikute tegevustele.“.

2. Korraldus jõustub 5. detsembril 2020. a.

3. Korraldus avaldada Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) § 28 lõige 1 sätestab igapäevase õiguse tervise kaitsele. Praegusel juhul on põhiõiguse kaitsealal erinevad väärtused. Esiteks inimeste õigus nende tervise kaitsele seeläbi, et riik teeb kõik võimaliku, et takistada viiruse levikut. Samuti üldine avalik huvi viiruse leviku ja inimeste massilise haigestumise ning tervishoiusüsteemi ülekoormuse vältimiseks. Olukorras, kus teiste inimestega kokkupuutel on suur oht viiruse levikuks, lasub riigil kohustus viia nakkusoht miinimumini, sealhulgas võib selle eesmärgi saavutamiseks sobival viisil piirata isikute kokkupuutumise võimalusi. Arvestada tuleb ka seda, et nakatunute ja surmajuhtumite arv on kogu maailmas, sealhulgas Eestis endiselt tõusutrendis. Haiglaravi vajavate haigestunute arvu tõus võib ohustada tervishoiusüsteemi toimepidevust ja seda väga lühikese aja jooksul.

Põhiseadus näeb ette õigused ja vabadused, mille tagamine on samuti riigi kohustus. Põhiseaduses nimetatud õigusi ja vabadusi on riigil lubatud piirata arvestades õiguse ja vabaduse olemust ning põhiseaduse enda tingimusi. Näiteks on põhiseaduse § 34 kohaselt igapäevane, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda on lubatud seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata muu hulgas teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks ja nakkushaiguse leviku tõkestamiseks. Põhiseaduse § 19 näeb ette õiguse vabale eneseteostusele, § 31 ettevõtlusvabaduse, § 37 õiguse haridusele jne. COVID-19 haigust põhjustava viiruse leviku tõkestamiseks on õigustatud kohaldada teatud piiranguid. Õigusi ja vabadusi piirates tuleb leida õiglane tasakaal piirangu eesmärgi ning piirangu ulatuse ja mõju vahel. Viiruse tõkestamiseks vajalikke proportsionaalseid piiranguid õigustavad eelnimetatud kaalukad eesmärgid.

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel ja arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ja lõiget 8 võib Vabariigi Valitsus kehtestada nakkushaiguste tõrjeks vajalikke abinõusid siis, kui nakkushaiguste epideemilise leviku tõkestamiseks rakendatavate meetmete ja piirangute kohaldamisega kaasneb oluline mõju ühiskonnale või majandusele. Selleks peavad olema täidetud järgmised eeltingimused: tegemist on eriti ohtliku nakkushaiguse või uudse ohtliku nakkushaigusega, Vabariigi Valitsus on teadusnõukojalt ja Terviseametilt saanud ettepanekud ja soovitused piirangute ja meetmete rakendamise kohta, lähtudes epidemioloogilisest olukorrast ja tõenduspõhisest praktikast. Seejuures on tähtis arvesse võtta, et lisaabinõud viiruse leviku tõkestamiseks on vältimatult vajalikud, need peavad olema proportsionaalsed ja otstarbekad, ajaliselt piiritletud ning need toovad kaasa olulise ühiskondliku või majandusliku mõju.

Piirangud kehtestatakse, sest COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik on Eestis kiiresti tõusnud. Terviseameti peadirektori 10. novembri 2020. a käskkirjaga on Eestis koroonaviiruse laialdase leviku tõttu kehtestatud tervishoiualane hädaolukord. Terviseameti 3. detsembri 2020. a andmete põhjal lisandus viimase ööpäevaga 451 positiivset testi, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta on 358,17. Võrdluseks, 1. novembril 2020. a oli sama näitaja 64,4, 14. oktoobril 2020. a 43,49, 12. septembril 2020. a 22,80 ja 1. augustil 2020. a 4,4.

Haiglaravil viibivaid COVID-19 patsiente on 3. detsembri 2020. a seisuga 218. Nädal enne seda viibis haiglaravil 154 patsienti ning kaks nädalat enne 83 patsienti. 30. novembri 2020. a seisuga oli kolmes haiglas – Ida-Viru Keskhaiglas, Lääne-Tallinna Keskhaiglas ning Narva Haiglas – voodihõive kriitiliselt suur. Samuti kasvab pidevalt üle 60-aastaste patsientide hulk. Hospitaliseeritud inimeste keskmine vanus on 68,5 aastat, 60-aastaste ja vanemate inimeste osakaal haiglates on 73,3%. Juhitaval hingamisel on 3. detsembri 2020. a seisuga 12 patsienti.

3. detsembri 2020. a seisuga on COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik kõige ulatuslikum Ida-Viru maakonnas. Ida-Viru maakonna viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta on 834,95, mis on kõrgeim näit Eestis. Võrdluseks on sama näit Harju maakonnas 400,8. Ida regioonis on viimasel 14 päeval (19.11 – 02.12) olnud kokku 1166 COVID-19 juhtumit. Ida-Viru Keskhaiglas on 3. detsembri 2020. a seisuga ravil 68 COVID-19 patsienti, võrdluseks Lääne-Tallinna Keskhaiglas 43 ja Tartu Ülikooli Kliinikumis 31 patsienti. Samuti on Ida-Viru maakonnas hoolekandesüsteemis lisandunud hooldekodu kollektist nakatunuid, nt 2. detsembri 2020. a seisuga on Kohtla-Järve hooldekodus 15 klienti, kellel on suurem tõenäosus vajada haiglaravi. Lisaks on raskemate haigete arvel kasvanud keskmine haiglas viibimise aeg. Ida-Viru maakonnas on COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 tõttu surnud kokku 34 inimest, sealhulgas novembrikuu jooksul 17 inimest.

Eeltoodust nähtub, et Ida-Viru maakonna tervishoiusüsteem on sattunud suurema surve alla võrreldes teiste Eesti maakondadega. Viiruse leviku tõkestamiseks lisameetmete kehtestamata jätmisega Ida-Viru maakonnas võib suurde ohtu sattuda tervishoiusüsteemi toimepidevus ning peale plaanilise ravi ümberkorraldamise tuleb seda ulatuslikult piirama hakata. 1. detsembri 2020. a seisuga on COVID-19 üldpalatite voodikohtade täituvus Ida-Viru Keskhaiglas 91%, plaaniline kirurgiline ravi on piiratud 70% ulatuses. COVID-19 üldpalatite voodikohtade täituvus Narva Haiglas on 62%, plaaniline ravi on suletud, v.a ambulatoorne vastuvõtt.

Piirangu kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontakti nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib kiiremini siseruumides ning riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldusega nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks kehtestatud erinevad liikumisvabaduse piirangud juba pärast eriolukorra lõppemist 18. maist 2020. a. Piirangute kehtestamisel on arvestatud, et neid rakendades oleks inimestel võimalik suurel määral jätkata oma tavapärase eluga.

Käesoleva aasta septembri lõpus, kui koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatavasse COVID-19 haigusesse nakatumine hakkas kiiresti kasvama, muutis Vabariigi Valitsus viiruse leviku tõkestamiseks varasemaid piiranguid ja vähendas alates 29. septembrist 2020. a avalikel koosolekutel ja avalikel üritustel osalejate ja spordivõistlustel siseruumides osalejate arvu 1500 osalejalt 750 osalejale.

Koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse leviku jätkuva kiire kasvu tõttu kehtestas Vabariigi Valitsus alates 16. novembrist 2020. a lisapiirangud klientide viibimisele ja liikumisele kaupluses, kaubanduskeskuste üldkasutatavates ruumides, toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides, meelelahutusteenuse osutamise kohas ning avalikel koosolekutel ja

avalikel üritustel, kus on osalejatele ette nähtud statsionaarne istekoht, väljaspool eelnimetatud ala. Nimetatud kohtades nähti ette koos liikuvate ja viibivate inimeste piirarv, olenevalt kohast kas kuni kaks või kuni kümme inimest üheskoos, ning nende kohustus hoida teiste inimestega vähemalt kahemeetrist vahemaad. Samuti nähti ette uus piirang, mille kohaselt kliendid ei tohi tootlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides ja meelelahutusteenuse osutamise kohas viibida ajavahemikus kella 00.00 kuni 06.00. Kõikide nimetatud piirangute kohaldamisel nähti ka ette juhud, kui piirangut ei kohaldata. Vabariigi Valitsus kehtestas 23. novembri 2020. a korraldusega lisapiirangud, nähes ette üldise maski kandmise kohustuse kõikides avalikes siseruumides ning nn 2+2 reegli avalikes siseruumides liikumiseks ja viibimiseks. Samuti vähendati avalikel üritustel osaleda lubatud isikute arvu selliselt, et siseruumides toimuvatel üritustel, kus osalejatele on tagatud statsionaarne istekoht, on lubatud osaleda kuni 400 inimesel, teistel siseruumides toimuvatel üritustel võib osaleda kuni 250 inimest. Õues toimuvatel üritustel võib osaleda kuni 500 inimest. Võttes arvesse viiruse laialdast levikut Harju ja Ida-Viru maakonnas kehtestas Vabariigi Valitsus juba 23. novembril 2020. a neis maakondades lisapiirangud huvihariduse, huvitegevuse, täiendkoolituse ja täiendõppe läbiviimisele ja sportimisele siseruumides. Samuti kehtestati Harju ja Ida-Viru maakonnas statsionaarsete istekohtadega ruumides toimuvatele tegevustele koos üldise osalejate piirmäära vähendamisega ka ruumi kuni 50% täituvuse piirang.

3. detsembril 2020. a kehtestatud korraldusega muutub alates 5. detsembrist 2020. a kohustuslikuks tagada, et siseruumis asuvate kaupluste müügisaalides, teenuse osutaja teenindussaalides ning kaubandusettevõtete üldkasutatavates ruumides ei ületaks inimeste arv 50% ruumi täituvusest. Lisaks piiratakse tootlustusettevõtete ja meelelahutusasutuste lahtiolekuaega kuni kella 22.00-ni senise kella 00.00 asemel. Ka statsionaarse istekohata avalikud üritused ning siseruumides toimuvad spordi- ja liikumisüritused peavad lõppema hiljemalt kell 22.00.

Lisaks on Vabariigi Valitsus alates 25. septembrist 2020. a avaliku korra tagamise huvides peatanud riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õiguse müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00. Nimetatud piirang kehtib kuni 26. jaanuarini 2021. a.

Samuti on Vabariigi Valitsuse korralduste kohaselt SARS-CoV-2 põhjustatavasse COVID-19 haigusse haigestunud ning tema lähikontaktisel kohustus püsida karantiinis ning välisriigist naasmisel kehtivad liikumisvabaduse piirangud.

Vaatamata senistele piirangutele, sealhulgas rangematele piirangutele Ida-Viru maakonnas, ei ole haigestumine koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatavasse COVID-19 haigusse peatunud, vaid haiguse levik on Terviseameti hinnangul endiselt laialdane ja kiire. Eriti kriitiline on olukord Ida-Viru maakonnas. Peale üksikisikute haigestumise on viiruse levik tuntavalt mõjutanud tervishoiusüsteemi toimepidevust alates koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguse jaoks mõeldud haiglakohtade kriitiliselt vähenenud arvust lõpetades plaanilise ravi kättesaadavusega. Viiruse laialdasel levikul on tuntav negatiivne mõju kogu ühiskonnale (tööturg, ettevõtlus, haridus, vaba eneseteostus jm).

Seetõttu on vältimatult vajalik, et Vabariigi Valitsus rakendaks Ida-Viru maakonnas koroonaviiruse SARS-CoV-2 tõkestamiseks ette nähtud meetmeid ja piiranguid senisest intensiivsemalt. Neid peavad vajalikuks ka Vabariigi Valitsust nõustav teadusnõukoda ja Terviseamet. Arvestades Eesti väiksust ja inimeste liikuvust on suur oht, et viirus levib Ida-Viru maakonnast laialdasemalt ka mujale Eestisse.

Korraldusega piiratakse Ida-Viru maakonnas siseruumides toimuvat huvitegevust, huviharidust, sportimist, treenimist ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimist. Nimetatud tegevused on lubatud individuaalõppena ja individuaaltegevusena. Tegevuse läbiviimisel tuleb lähtuda nn 2+2 reegli järgimisest. Mis tähendab seda, et lubatud on näiteks individuaalne tund juhendaja ja juhendatava vahel, kelle tegevus peab olema eraldatud teistest individuaalõppe läbivijatest. 2+2 reegel ei kohaldu perele, kes võib näiteks sportida koos.

Samuti tuleb tegevuse läbiviimisel kanda maski, välja arvatud siis, kui maski kandmine ei ole tervislikel põhjustel, töö või tegevuse iseloomu tõttu või muid olulisi põhjuseid arvestades võimalik. Maski ei pea kandma ka alla 12-aastased lapsed. Samuti peab olema tagatud desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine. Spordivõistluste korraldamisel tuleb lähtuda korralduses seni kehtinud tingimustest. Korraldusega nähakse ette ka isikute ring ja juhtumid, kui piiranguid ei kohaldata, nt puuetega inimesed, koolide kehalise kasvatuse tunnid jne.

Piirangute eesmärk on senisest enam vähendada inimestevahelisi kontakte. Terviseameti andmete kohaselt on Ida regioonis 2. detsembri 2020. a seisuga viimase 14 päeva jooksul huvitegevuses ja tuttavate kaudu nakatunud 17,6%, pereringis 23,7%, töökohas 16,3% ning koolis 11,06% haigestunutest. Vabariigi Valitsust nõustava teadusnõukoja hinnangul peab COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku peatamiseks nakatumiskordaja olema alla ühe. Nakatumiskordaja ehk R0 (R-null) näitab seda, mitut inimest üks inimene nakatab. Selleks, et nakatumine vähenema hakkaks, peab see kordaja alla ühe langema. 28. novembri 2020. a seisuga on nakatumiskordaja 1,23. Teadlaste hinnangul on võimalik nakatumiskordajat alandada, kui inimesed suudavad omavahelisi kontakte 20% vähendada ning kui suureneb umbes 10% distantsi hoidmine koos maski kandmisega.

Seega on viiruse leviku tõkestamiseks korralduses ette nähtud meetmed ja piirangud inimestevaheliste kontaktide vähendamiseks põhjendatud ning kogumis teiste meetmete ja piirangutega (nt distantsi hoidmine, käte pesemine, desinfitseerimine, maski kandmine) eesmärgipärased COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku peatamiseks.

Kuna nakatumise tase Eestis püsib kõrge ning on oht, et lisapiiranguteta levib viirus veelgi laialdasemalt üle Eesti, on Vabariigi Valitsuse korralduse täiendamine uute piirangutega vältimatult vajalik. Ilma lisapiiranguteta on ohus ka riigi tervishoiusüsteemi toimepidevus, sh on hädaolukorra tõttu tekkinud vajadus vähendada tavapärase ambulatoorse arstiabi osutamist. Ohus on ka muude valdkondade normaalne toimetulek ja avalike teenuste kättesaadavus, nt hariduse kättesaadavus ja õppimine (õpetajate ja õpilaste haigestumine), turvalisus (politseiametnike jt ametnike haigestumine), ühistransport, teenindussektor jm. Piirangud kehtestatakse viiruse leviku tõkestamiseks ning neid leevendatakse, kui olukord seda võimaldab. Rakendatavate meetmete asjakohasust hinnatakse iga kahe nädala järel nende kehtestamisest alates.

Korraldus kehtestatakse kõikide isikute, sealhulgas riskirühma kuuluvate kroonilisi haigusi põdevate isikute, nõrgema immuunsüsteemiga isikute ja vanemaealiste isikute tervise paremaks kaitseks ning tervishoiuteenuse kättesaadavuse tagamiseks kõigile Eesti elanikele.

Korralduses kehtestatud nõuete üle teeb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 44 lõike 1 alusel järelevalvet Terviseamet.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korra-kaitseseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning tõkestada viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras Vabariigi Valitsusele vaide 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär